

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

**Formování orgánů místní samosprávy v obci
Česká Třebová**

Miroslava Petrová

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce je věnována problematice formování orgánů místní samosprávy ve městě Česká Třebová. Je členěna na dvě části, teoretickou a vlastní práci. Teoretická část zahrnuje základní pojmy lokální politiky jako je obec a její typy, volby do zastupitelstva obce, aktéři lokálního politického procesu, typologie politických stran a teorie koalic v podmínkách komunální politiky, ze kterých vychází vlastní práce. Část druhá „vlastní práce“ se zaměřuje na samotné město Česká Třebová, stručnou charakteristiku, historii, identifikuje místní aktéry politického procesu na základě poskytnutých rozhovorů představiteli jednotlivých volebních stran, formování místní samosprávy a povolební vyjednávání.

Klíčová slova: Česká Třebová, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, volební strana, komunální volby, komunální koalice

Cíl práce

Tématem bakalářské práce je problematika místní samosprávy v období po roce 1989. Výzkum byl zaměřen na vybranou obec - město Česká Třebová ležící v Pardubickém kraji (okres Ústí nad Orlicí). Město Česká Třebová bylo vybráno, protože patří k významné železniční křižovatce dopravních cest, zaujímá první místo v okrese Ústí nad Orlicí počtem obyvatel a je čtvrtým největším městem tohoto okresu.

Cílem práce bylo v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě komparace výsledků komunálních voleb v letech 2010 a 2014.

Během posledních let byly publikovány některé případové studie dotýkající se zkoumání komunální politiky, pojednávající o komunálních koalicích a politických modelech. Jednou takovouto studií je studie Petra Jüptnera, která tvrdí, že v obcích větší střední velikosti se nevyskytují zpravidla nezávislá sdružení a nezávislí kandidáti svoji kandidátní listinu zpravidla zašití u některou regionálně-komunální politickou stranou. V některých větších středních obcích se začínají objevovat i lokálně-komunální strany. Povolební koalice mají velký význam, protože na jejich základě je zvolen starosta. Nejčastěji se zde vyskytují velké koalice. Koaličními aktéry jsou zde zpravidla politické strany. Bude tento předpoklad platit i v České Třebové?

Metodika práce

Ve výzkumu samosprávy se na lokální (komunální) úrovni rozhodování uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík, 2005, s. 166 - 167]. Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí.

Práce byla postavena jako případová studie. Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Studovanými materiály byly zejména data Českého statistického úřadu, data Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, data Městského úřadu Česká Třebová, Závěrečný účet hospodaření Města Česká Třebová, místní periodikum Českotřebovský zpravodaj a materiály místních politických subjektů (předvolební programy). Dotazování bylo uskutečněno s představiteli jednotlivých politických stran, formou osobního rozhovoru. Bylo uskutečněno šest polo standardizovaných rozhovorů. Byl osloven vždy jeden zástupce politické strany, která kandidovala v komunálních volbách roku 2014.

Výsledky práce

Město Česká Třebová (okres Ústí nad Orlicí) je podle kategorizace Petra Jüptnera s počtem obyvatel 15 783 obcí větší střední velikosti. Město leží v Pardubickém kraji. Z pohledu státní správy jde o obec s rozšířenou působností se správním obvodem čtyř obcí.

První svobodné komunální volby se v České Třebové konaly 24. listopadu 1990. V těchto volbách bylo voleno 29 zastupitelů a v šesti následujících již jen 27 zastupitelů. Rada města je vždy devítičlenná a funkce starosty a dvou místostarostů je funkcí uvolněnou.

Komunálních voleb v roce 2014 se celkem účastnilo šest volebních stran – Koalice pro Českou Třebovou (sdružení Třebováků s podporou tří stran KDU-ČSL, SNK ED a Stranou zelených), KSČM, Nezaníci s podporou TOP 09, ODS, Třebováci PRO Sport a Zdraví (koalice dvou subjektů: politického hnutí PRO Sport a Zdraví a politické strany Strana Zdraví Sport Prosperita) a ČSSD. Do zastupitelstva města byli zvoleni kandidáti všech šesti volebních stran. První místo obsadili Nezaníci s podporou TOP 09 (9 mandátů), hned za nimi se umístila Koalice pro Českou Třebovou (7 mandátů). Třetí místo získala ČSSD

(6 mandátů). O čtvrté místo se dělila ODS a Třebováci PRO Sport a Zdraví (2 mandáty). KSČM (1 mandát).

Počtvrté ve volbách 2014 (ve vedení města jsou od roku 2002) obhájili své posty: starosta Jaroslav Zedník, místostarostka Ing. Jaromíra Žáčková a místostarosta Dobromil Kepřt. Jejich obliba u občanů trvá z důvodu zásluh na rozvoji města za dobu trvání jejich mandátů.

Město Česká Třebová se v posledních letech značně rozvíjí. Mezi důležité investice let 2010–2014 patřily: výstavba multifunkčního dopravního terminálu (investice za 330 milionů korun), vybudování nového sběrného dvora a rekonstrukce a přístavba městského muzea.

Z poskytnutých rozhovorů vyplynulo, že konflikty mezi aktéry jednotlivých stran existují, nejsou však vyhocené, vedeny jsou spíše konflikty v rovině osobní. Podle aktérů politických subjektů vedla Koalice pro Českou Třebovou agresivní předvolební kampaň, a proto také nebyla přijata do povolební koalice. Koaliční smlouvu uzavřely tři politické subjekty (Nestraníci s podporou TOP 09, strana ČSSD a strana ODS) s celkovým počtem 17 zastupitelů z 27 a vytvořily tak nadměrnou ideově nepropojenou koalici. Zajímavostí je také fakt, že ODS – koaliční partner, nemá zastoupení v radě.

Všechny kandidátní listiny byly pro volby 2014 registrovány prostřednictvím politických stran a hnutí. V těchto volbách nekandidovali jednotlivci ani místní sdružení nezávislých kandidátů. Koaličními partnery se staly politické strany. Je tak možné konstatovat, že výsledky zjištěné ve městě Česká Třebová jsou v souladu se studií Petra Jüptnera, která tvrdí, že v obcích větší střední velikosti se nevyskytují zpravidla nezávislá sdružení a nezávislí kandidáti, kteří svoji kandidátní listinu zpravidla zaštiťují některou regionálně-komunální politickou stranou a koaličními aktéry jsou zde zpravidla politické strany.

Výběr použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

CABADA, Ladislav. *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 223 s. ISBN 8073800047.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vyd. Praha: Kernberg Publishing, s. r. o., 2009. 133 s. ISBN 978-80-87168-10-3.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 303 s. ISBN 8071784613.

JÜPTNER, Petr. *Politologická revue: Komunální koalice a politické modely*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004. 80-101 s. ISSN 1211-0353.

OUTLÝ, Jan. *Politologická revue: Volby do zastupitelstev - vývoj a souvislosti*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003. 17 – 44 s. ISSN 1211-0353.

Český statistický úřad [on-line] [cit. 2015-06-03] (*Databáze demografických údajů za obce ČR*). Dostupný z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Volební server ČSÚ, 2014 [online] [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Webové stránky města Česká Třebová [online] [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <http://www.ceska-trebova.cz>

Rozhovory:

Rozhovor č. 1 s představitelkou Koalice pro Česko Třebovou ze dne 10.09.2015

Rozhovor č. 2 s představitelem KSČM ze dne 05.01.2016

Rozhovor č. 3 s představitelem Nezaníci s podporou TOP 09 (politické hnutí) ze dne 10.08.2015

Rozhovor č. 4 s představitelkou Občanské demokratické strany ze dne 19.10.2015

Rozhovor č. 5 s představitelem Třebováci PRO Sport a Zdraví ze dne 30.09.2015

Rozhovor č. 6 s představitelkou ČSSD ze dne 02.11.2015